

Verspreidingsonderzoek vleermuizen en huismus

Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Verspreidingsonderzoek vleermuizen en huismus Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn

In het kader van Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ.NU
Contactpersoon: dhr. W. Bekke
 Twentepoort Oost 16a
 7609 RG ALMELO

Projectnummer en versie: 2332, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 10-1-2020
Ligging projectgebied: Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
2 Het onderzoeksgebied	4
2.1 Situering	4
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	4
3 Voorgenomen activiteiten.....	5
3.1 Algemeen	5
4 Het onderzoek.....	6
4.1 Methode.....	6
4.2 Resultaten	8
4.3 Effectbeoordeling.....	9
4.4 Wettelijke consequenties.....	9
5 Samenvatting en conclusies	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor de sloop van een woning met bijgebouw op het adres Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn. De bebouwing wordt gesloopt om plek te maken voor nieuwbouw van een appartementencomplex. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen sloop in het kader van de Wet natuurbescherming in beeld te brengen is het plangebied op 8 december 2018 onderzocht op de aanwezigheid van beschermde rust- voortplantingsplaatsen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van nesten van de huismus en een verblijfplaats van vleermuizen niet uitgesloten kon worden in de te slopen bebouwing. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen sloop volledig in beeld te krijgen, is aanvullend onderzoek in de daarvoor meest optimale periode van het jaar nodig.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van het aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de huismus en vleermuizen in het plangebied gepresenteerd. Naast een korte beschrijving van het plangebied, de onderzoeksmethode en de bevindingen van het onderzoek, wordt de rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming.

Voorliggend rapport dient beschouwd te worden als werkdocument. De rapportage is beknopt gehouden en gaat uitsluitend in op de vastgesteld waarden en wettelijke consequenties.

2 Het onderzoeksgebied

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd aan de Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn. Het ligt in het centrum van de woonkern Hellendoorn en wordt aan alle zijden omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande topografische kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de zwarte cirkel aangeduid (bron kaart: Provincie Overijssel).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit bebouwing, omgeven door een weelderige tuin met opgaande bomen, heesters, klimop en sierplanten. In het plangebied staan een bakstenen woning, een houten garage en een bakstenen aanbouw. De woning is aan de noordzijde uitgebreid met bebouwing waarin tot voor kort een apotheek was gevestigd. De bakstenen aanbouw beschikt over een beschoten kap, maar niet over een (holle) spouw. De woning en de apotheek, beschikken over een (holle) spouw. De houten garage is gedekt met oud Hollandse dakpannen en beschikt over een beschoten kap, maar heeft geen (holle) spouw. De staat van onderhoud van de in het plangebied aanwezige gebouwen is goed. De woning werd bewoond ten tijden van het veldbezoek. De voormalige apotheek stond leeg. Alle gebouwen waren wind- en waterdicht. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied in detail weergegeven.

Ligging van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid.

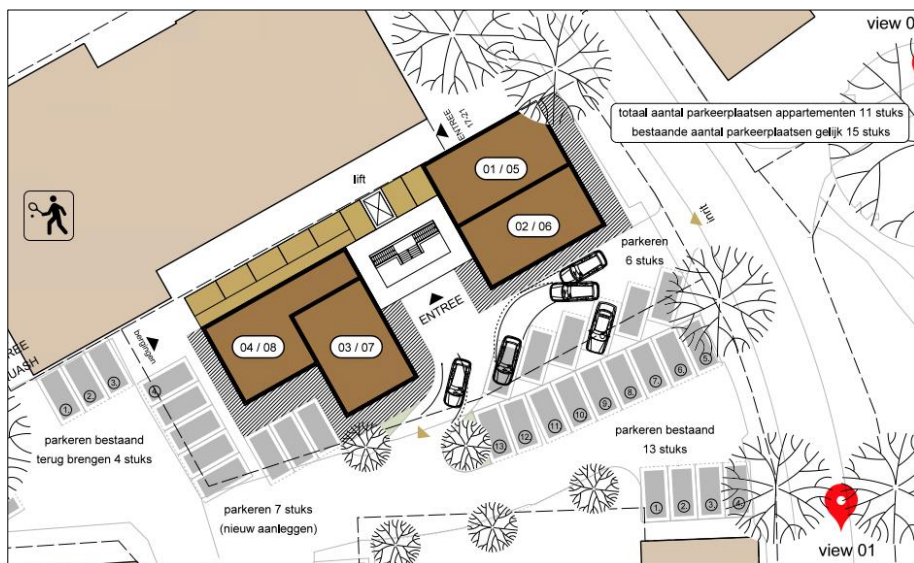

Impressie van het plangebied.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Het concrete voornemen bestaat om een appartementencomplex te bouwen in het plangebied. Om de realisatie van het appartementencomplex mogelijk te maken moet de bestaande bebouwing gesloopt worden en nagenoeg alle beplanting in het plangebied gerooid worden. Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke eindbeeld weergegeven.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld (bron: IKB Architecten B.V.).

4 Het onderzoek

4.1 Methode

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2017. Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingsfunctie (type:Peterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen met zwermdende dieren, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van de bebouwing in het plangebied als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. De bebouwing in het plangebied lijkt geschikt als zomer-, kraam-, en paarverblijfplaats. Omdat de bebouwing ongeschikt is als massa-winterverblijfplaats, zijn geen bezoeken aan het plangebied gebracht tijdens het zgn. middernachtzwermen in half augustus-begin september. Indien de winter mild is, bezetten gewone dwergvleermuizen de gebouwen die ze in de zomer gebruiken ook in de wintermaanden. Wanneer strenge vorst optreedt, verhuizen deze dieren naar een massa-winterverblijfplaats, soms op kilometers afstand van de zomerverblijfplaats.

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten met een batdetector nabij de te slopen bebouwing. De onderzoeker heeft het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren en baltsende mannelijke gewone- en ruige dwergvleermuizen in het najaar. De bezoeken zijn uitgevoerd door een ervaren vleermuis- en vogelonderzoeker.

Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform de richtlijnen zoals die zijn opgenomen in het kennisdocument Huismus (Bij12, versie 10 juli 2017). Er zijn twee gerichte bezoeken aan het plangebied gebracht in de periode 1 april – 15 mei. Deze bezoeken zijn afgelegd in de tweede helft van de ochtend. Daarbij is gelet op territoriumindicerend gedrag, zoals tjilpende mannetjes, voervluchten en hoorbaar bedelende jongen. Het onderzoek is visueel en auditief uitgevoerd. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker. Tijdens de bezoeken in het plangebied t.b.v. vleermuis en gierzwaluw, is tevens gelet op de aanwezigheid van huismussen.

Onderzoeker

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.Leemreide (hoofdonderzoeker). Leemreide is sinds 2009 actief betrokken bij vleermuisonderzoek in Nederland en reeds 32 jaar actief betrokken bij vogelonderzoek. Jaarlijks onderzoekt hij 20-25 van dergelijke locaties op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen. Naast beroepsmatig onderzoek is hij ook vrijwillig actief bij vleermuisonderzoek (monitoring). Zo telt hij jaarlijks twee maal een route in de Achterhoek op vleermuizen in het kader van het Meetnet Ecologische Monitoring. Dit onderzoek wordt gecoördineerd door de Zoogdierverseniging, in samenwerking met het CBS.

Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, het bezoek in september en oktober zijn uitgevoerd voor het vaststellen van paarverblijven van de gewone dwergvleermuis. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2017. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op / zon onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
5-6-2019	22:00-0:00	21:48	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Onbewolkt, 18°C, droog, windstil
14-6-2019	3:00-5:00	5:10	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 10°C, droog, windstil
27-6-2019	22:00-0:00	21:58	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Onbewolkt, 18°C, droog, windstil
16-9-2019	21:00-23:00	19:46	1	Paarverblijfplaats	Half bewolkt, 14°C, droog, windstil
13-10-2019	20:15-22:15	18:41	1	Paarverblijfplaats	Bewolkt, 13°C, droog, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Huismus

Voor het in beeld brengen van de betekenis van het plangebied voor huismussen zijn twee specifieke bezoeken aan het plangebied gebracht. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op / zon onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
11 april 2019	10:00-10:35	n.v.t.	1	Nestplaatsen	Half bewolkt, 10°C, droog, wind 2-3 Bft
10 mei 2019	9:45-10:30	n.v.t.	1	Nestplaatsen	Bewolkt, 13°C, droog, wind 102 Bft

Bezoekschema huismusonderzoek in het plangebied.

Overige soorten

Tijdens het veldbezoek is behalve naar vleermuizen, ook gekeken naar andere beschermde soorten die een rust- of voortplantingsplaats kunnen bezetten in het gebouw, zoals de steenmarter en gierzwaluw.

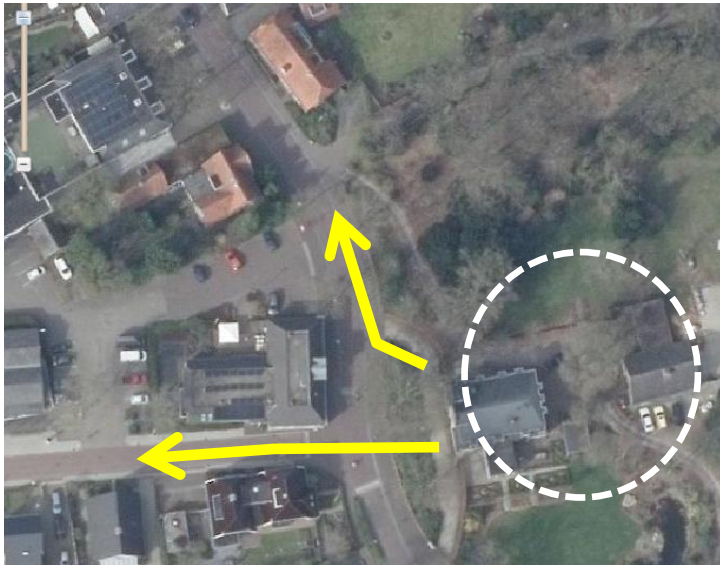
4.2 Resultaten

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in de bebouwing in het plangebied.

Wel zijn tijdens alle bezoeken gewone dwergvleermuizen waargenomen welke van of naar een verblijfplaats vlogen welke oostelijk van het plangebied lag. Gelet op de tijd van de dag waarop de dieren werden waargenomen, bevindt de verblijfplaats zich vermoedelijk in één van de gebouwen aan de Dorpsstraat 2 (niet de westgevel). Er zijn vanuit het onderzoeksgebied, maximaal 12 langs vliegende gewone dwergvleermuizen geteld.

Uitvliegroute van gewone dwergvleermuizen vanuit een verblijfplaats, vermoedelijk direct ten oosten van het onderzoeksgebied. De precieze verblijfplaats is niet bekend.

Foerageergebied

Tijdens alle veldbezoeken werden 1-2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze vleermuizen foerageerden kortstondig rond de gebouwen en de beplanting in het plangebied. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Vliegroute

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute van vleermuizen.

Huismus

Er zijn geen huismussen in het plangebied vastgesteld. Gelet op de afwezigheid van de huismus, is de aanwezigheid van een nestplaats in de bebouwing in het plangebied uitgesloten.

Overige soorten

Er zijn tijdens het veldwerk geen aanwijzingen gevonden dat beschermde diersoorten een rust- of voortplantingsplaats bezetten in het plangebied.

4.3 Effectbeoordeling

4.4 Wettelijke consequenties

Vleermuizen

Geen wettelijke consequenties. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat een vleermuis een verblijfplaats bezet in de bebouwing in het plangebied. Door het slopen van de bebouwing in het plangebied, wordt geen vleermuis verwond of gedood en wordt geen verblijfplaats beschadigd of vernield.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute en het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Huismus

Geen wettelijke consequenties. Er zijn geen nesten van de huismus in het plangebied vastgesteld en het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor de huismus.

5 Samenvatting en conclusies

In 2019 is de bebouwing op het adres Dorpsstraat 19-19a te Hellendoorn onderzocht op de aanwezigheid van nesten van de huismus en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat vleermuizen geen verblijfplaats en huismussen geen nestplaats in het plangebied bezetten. Het plangebied wordt regelmatig kortstondig gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuizen, maar het vormt geen essentieel foerageergebied. Met andere woorden; als deze functie zal komen te vervallen (als gevolg van de voorgenomen activiteiten), leiden vleermuizen daar niet onder. Bestaande verblijfplaatsen worden niet in hun voortbestaan aangetast.

Het onderzoek is conform de toepasbare onderzoeksprotocollen (vleermuizen, huismus) uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden.

Bijlage 1.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in Overijssel

#	Naam	Categorie
1	boerenwaluw	3
2	boomvalk	4
3	bosuil	3
4	buizerd	4
5	gierzwaluw	2
6	grote gele kwikstaart	3
7	havik	4
8	huismus	2
9	huiswaluw	2
10	kerkuil	3
11	oehoe	3
12	ooievaar	3
13	raaf	4
14	ransuil	4
15	roek	2
16	slechtvalk	3
17	sperwer	4
18	steenuil	1
19	torenvalk	4
20	wespendief	4
21	zeearend*	4
22	zwarte specht	3
23	zwarte wouw*	4

* Deze soorten hebben een groeiende landelijke populatie en daarmee binnen enkele jaren kans op vestiging van een broedpaar in de provincie Overijssel.

Categorie

- 1) Nesten die gedurende het broedseizoen in gebruik zijn als nest en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3) Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.